ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету міжнародних відносин і права
Хмельницького національного Університету
_____ Юрій МУДРИК
Підпис
29 серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Проблеми права екологічної безпеки та сталий розвиток

Галузь знань – D Бізнес, адміністрування та право
Спеціальність – D8 Право
Рівень вищої освіти – Другий (магістерський)
Освітньо-професійна програма – Право
Обсяг дисципліни – 4 кредити ЄКТС, ***Шифр дисципліни*** – ОФП.03
Мова навчання – українська
Статус дисципліни: обов'язкова (фахової підготовки)
Факультет – міжнародних відносин і права
Кафедра – права

Форма здобуття освіти	Обсяг дисципліни		Кількість годин						Форма семестрового контролю	
			Аудиторні заняття					Самостійна робота (в т.ч. ІРС)		
	Кредити ЄКТС	Години	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття		Залік	Іспит
Д	4	120	38	12		26		82	+	

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Право» за спеціальністю D8 «Право».
Робоча програма складена _____ канд. юрид. наук., доцентом Тетяною ЛАГОЙДОЮ
Підпис(и) автора(ів) Ступінь, вчене звання, Ім'я, ПРІЗВИЩЕ автора(ів)

Схвалена на засіданні кафедри ___права___ Протокол № 1 від 29 серпня 2025 р.
Назва

Зав. кафедри _____права _____ Микола ВАВРИНЧУК_____
Назва Підпис Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою факультету міжнародних відносин і права

Голова вченої ради факультету _____ Юрій МУДРИК_____
Підпис Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Хмельницький 2025

2. ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Посада	Назва факультету	Підпис	Ім'я, ПРІЗВИЩЕ
Гарант ОП	міжнародних відносин і права		Світлана ЛУЧКОВСЬКА

3 ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна «Проблеми права екологічної безпеки та сталий розвиток» є однією із фахових і займає провідне місце у підготовці фахівців освітнього рівня «магістр» за спеціальністю D8 «Право» за освітньо-професійною програмою «Право».

Вивчення дисципліни «Проблем права екологічної безпеки та сталого розвитку» сприяє формуванню здобувачів освіти як фахівців з права. Студенти отримують теоретичні знання, практичні навички і уміння у сфері права екологічної безпеки щодо зміст правового регулювання права екологічної безпеки, а також сталого розвитку, їх базових критеріїв. Для цього ними аналізуються відповідні спеціалізовані нормативні джерела, фахова література, визначаються права та обов'язки суб'єктів забезпечення екологічної безпеки та сталого розвитку, окреслюються правові засади та особливості правового регулювання екологічної безпеки та сталого розвитку в окремих сферах суспільного життя.

Пререквізити – вихідна.

Постреквізити – ОФП.04 «Актуальні питання правового регулювання договірних та позадоговірних відносин»; ОФП.05 «Теорія та практика міжнародного права»; ОФП.06 «Міжнародне економічне право»; ОФП.07 «Правове регулювання господарської діяльності в країнах ЄС»; ОФП.08 «Правове регулювання господарської діяльності в країнах ЄС (курсова робота)»; ОФП.09 «Проблемні аспекти фінансового та інвестиційного права»; ОФП.11 «Виробнича практика 1»; ОФП.12 «Юридична (клінічна) практика»; ОФП.13 «Виробнича практика 2». ЄДКІ.

Відповідно до ***Стандарту вищої освіти*** із зазначеної спеціальності та освітньої програми дисципліна має забезпечити:

- ***компетентності*** - здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права; здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність проводити дослідження на відповідному рівні; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; здатність генерувати нові ідеї (креативність); здатність приймати обґрунтовані рішення; здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності); здатність працювати в міжнародному контексті; здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України; здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні; здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України; здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, надавати розгорнуту юридичну аргументацію; здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності; здатність утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника; здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією; здатність самостійно готувати проєкти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.
- ***програмні результати навчання*** - оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ в сфері права екологічної безпеки та сталого розвитку і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання; співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами; проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження; здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки; дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання; оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності; генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг; аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права; проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу; брати продуктивну участь у розробці проектів нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини; інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності; розробляти та впроваджувати стратегії комплексного юридичного супроводу суб'єктів господарювання, включаючи оцінку правових ризиків та забезпечення відповідності діяльності національним та міжнародним правовим актам у сфері бізнесу; приймати відповідальні рішення в умовах невизначеності, керуючись засадами професійної етики та принципами верховенства права, демонструючи високий рівень самоорганізації та лідерства у юридичній практиці.

Мета дисципліни «Проблеми права екологічної безпеки та сталий розвиток» є формування системи спеціальних знань про екологічну безпеку та сталий розвиток, їх зміст, місце в національній політиці та системі права України, про систему органів державної влади, місцевих органів, корпоративного та громадського управління екологічною безпекою та про конкретний перелік заходів, які вони уповноважені здійснювати для реалізації функцій у сфері екологічної безпеки та сталого розвитку.

Предмет дисципліни. Правова характеристика антропоохоронних правовідносин, зокрема базове екологічне законодавство по праву екологічної безпеки та сталому розвитку, а також практика його застосування.

Завдання дисципліни. Завданням дисципліни є глибоке вивчення студентами нормативно-правових актів, теорії права екологічної безепеки та сталого розвитку, а також вироблення ними практичних навичок щодо застосування законодавства при вирішенні конкретних ситуацій.

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен ***знати***: поняття, види, принципи та зміст екологічної безпеки, визначення та цілі сталого розвитку; правове регулювання забезпечення екологічної безпеки та впровадження сталого розвитку на національному та міжнародному рівнях; особливості та види пооб'єктових правовідносин із забезпечення екологічної безпеки; ***розуміти:*** зміст напрямків державної політики України у сфері забезпечення екологічної безпеки та сталого розвитку; сутність правових норм профільного законодавства; різницю між сферами правового регулювання різних галузей та інститутів права, що направлені на забезпечення екологічної безпеки та сталого розвитку; ***застосовувати:*** вивчене антропоохоронне законодавство при вирішення практичних кейсів; отримані знання при підготовці проектів процесуальних документів; ***аналізувати:*** недоліки законодавства у цій сфері, шляхи його вдосконалення та розвитку.

4) Структура залікових кредитів дисципліни

Назва розділу (теми)	Кількість годин, відведених на:		
	лекції	практичні заняття	самостійну роботу
Тема 1. Екологічна безпека як основа сталого розвитку суспільства.	2	4	10
Тема 2. Оцінка впливу на довкілля та дозвільна діяльність в системі екологічної безпеки.	2	4	14
Тема 3. Проблеми інформаційно екологічного забезпечення як фактору сталого розвитку.	2	4	14
Тема 4. Екологія надзвичайних ситуацій.	2	4	14
Тема 5. Містобудування, рекреаційне природокористування та екологічна безпека. Проблеми забезпечення екологічної безпеки в промисловості, на транспорті та в сільському господарстві.	2	6	15
Тема 6. Реалізація цілей сталого розвитку в процесі забезпечення продовольчої, біологічної та генетичної безпеки як складових екологічної безпеки.	2	4	15
Разом за семестр	**12**	**26**	**82**

5) Програма навчальної дисципліни

5.1. Зміст лекційного курсу

Номер Лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1	**Тема1. Екологічна безпека як основа сталого розвитку суспільства.** Поняття та юридична природа екологічної безпеки. Принципи та критерії екологічної безпеки. Екологічний ризик в системі права екологічної безпеки. Міжнародно-правовий аспект забезпечення екологічної безпки. Поняття та складові концепції сталого розвитку. *Література* [1-7; 9; 11; 13-16; 18]	2
2	**Тема 2. Оцінка впливу на довкілля та дозвільна діяльність в системі екологічної безпеки.** Загальні положення про оцінку впливу на навколишнє природне середовище як засобу забезпечення екологічної безпеки. Сфера застосування оцінки впливу на довкілля. Етапи оцінки впливу на довкілля. Юридична природа та нормативне регулювання дозвільної системи в галузі екології. Документи дозвільного характеру як засіб забезпечення екологічної безпеки. *Література* [1-7; 9; 17; 19]	2
3	**Тема 3. Проблеми інформаційно екологічного забезпечення як фактору сталого розвитку.** Поняття та юридична природа екологічного інформаційного забезпечення. Форми екологічного інформаційного забезпечення. Механізм екологічного інформаційного забезпечення. Режими доступу до публічної інформації в сфері екологічної безпеки. *Література* [1-7; 9; 20; 21]	2
4	**Тема 4. Екологія надзвичайних ситуацій.** Теоретико-правова характеристика інституту надзвичайних екологічних ситуацій. Законодавство про надзвичайні екологічні ситуації. Інституційно-функціональне забезпечення відносин, що виникають у зв'язку з надзвичайними екологічними ситуаціями. Правовий режим зони надзвичайної екологічної ситуації. *Література* [1-7; 9]	2
5	**Тема 5. Містобудування, рекреаційне природокористування та екологічна безпека. Проблеми забезпечення екологічної безпеки в промисловості, на транспорті та в сільському господарстві.** Законодавчі засади забезпечення екологічної безпеки при розміщенні і розвитку населених пунктів. Забезпечення екологічної безпеки рекреаційних, лікувально-оздоровчих зон та територій. Організаційно-правові форми забезпечення екологічної безпеки в промисловості. Юридична природа та організаційно-правове забезпечення екологічної безпеки на транспорті. Поняття екологічної безпеки в сільському господарстві та правові засади її забезпечення. *Література* [1-7; 8-10]	2
6	**Тема 6. Реалізація цілей сталого розвитку в процесі забезпечення продовольчої, біологічної та генетичної безпеки як складових екологічної безпеки.** Поняття, ознаки та критерії продовольчої, біологічної і генетичної безпеки за законодавством України, їх співвідношення з екологічною безпекою. Правові засоби захисту права громадян на безпечність харчових продуктів (внутрішню екологічну безпеку). Державне регулювання безпечності та якості харчових продуктів. Вимоги до інформації для споживачів щодо харчових продуктів. *Література* [1-7; 9; 12; 14; 18; 22]	2
	Разом за семестр	***12***

5.2. Зміст практичних занять

Перелік практичних занять для студентів денної форми здобуття освіти

Номер заняття	Теми практичних занять	Кількість годин
1	**Тема 1. Екологічна безпека як основа сталого розвитку суспільства. Частина 1.** *Література* [1-7; 9; 11; 13-16; 18]	2
2	**Тема 1. Екологічна безпека як основа сталого розвитку суспільства. Частина 2.** *Література* [1-7; 9; 11; 13-16; 18]	2
3	**Тема 2. Оцінка впливу на довкілля та дозвільна діяльність в системі екологічної безпеки. Частина 1.** *Література* [1-7; 9; 17; 19]	2
4	**Тема 2. Оцінка впливу на довкілля та дозвільна діяльність в системі екологічної безпеки. Частина 2.** *Література* [1-7; 9; 17; 19]	2
5	**Тема 3. Проблеми інформаційно екологічного забезпечення як фактору сталого розвитку. Частина 1.** *Література* [1-7; 9; 20; 21]	2
6	**Тема 3. Проблеми інформаційно екологічного забезпечення як фактору сталого розвитку. Частина 2.** *Література* [1-7; 9; 20; 21]	2
7	**Тема 4. Екологія надзвичайних ситуацій. Частина 1.** *Література* [1-7; 9]	2
8	**Тема 4. Екологія надзвичайних ситуацій. Частина 2.** *Література* [1-7; 9]	
9	**Тема 5. Проблеми забезпечення екологічної безпеки в промисловості, на транспорті та в сільському господарстві. Містобудування, рекреаційне природокористування та екологічна безпека. Частина 1.** *Література* [1-7; 8-10]	2
10	**Тема 5. Проблеми забезпечення екологічної безпеки в промисловості, на транспорті та в сільському господарстві. Містобудування, рекреаційне природокористування та екологічна безпека. Частина 2.** *Література* [1-7; 8-10]	2
11	**Тема 5. Проблеми забезпечення екологічної безпеки в промисловості, на транспорті та в сільському господарстві. Містобудування, рекреаційне природокористування та екологічна безпека. Частина 3.** *Література* [1-7; 8-10]	2
12	**Тема 6. Реалізація цілей сталого розвитку в процесі забезпечення продовольчої, біологічної та генетичної безпеки як складових екологічної безпеки. Частина 1.** *Література* [1-7; 9; 12; 14; 18; 22]	2
13	**Тема 6. Реалізація цілей сталого розвитку в процесі забезпечення продовольчої, біологічної та генетичної безпеки як складових екологічної безпеки. Частина 2.** *Література* [1-7; 9; 12; 14; 18; 22]	2
	Разом за семестр	***26***

5.3 Зміст самостійної (у т. ч. індивідуальної) роботи

Самостійна робота здобувачів вищої освіти денної форми навчання полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу, підготовці до практичних занять та виконанні індивідуального завдання тощо.

На самостійне опрацювання здобувачів виносяться окремі питання всіх тем, а також деякі нормативно-правові документи, які регулюють екологічні правовідносини.

З навчальної дисципліни студенти готують індивідуальне завдання, яке полягає у розробці проєкту нормативно-правового акту для вирішення конкретної проблеми у сфері екологічної безпеки та сталого розвитку. Завдання спрямоване на розвиток практичних навичок правотворчості, обґрунтування суспільної необхідності змін та прогнозування їх наслідків. Робота здається на передостанньому практичному занятті.

Зміст самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Номер тижня	Вид самостійної роботи	К-ть годин
1	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття № 1	5
2	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття № 2	5
3	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття № 3. Закріплення	7
4	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття № 4 Підготовка до ІЗ	7
5	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття № 5. Підготовка до ІЗ	7
6	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття № 6 Підготовка до ІЗ	7
7	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття № 7. Підготовка до ІЗ	7
8	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття №8. Підготовка до ІЗ	7
9	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття № 9. Підготовка до ІЗ	8
10	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття № 10. Підготовка до ІЗ	7
11	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття №11. Презентація ІЗ	8
12	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до практичних занять № 12-13.	7
	Разом за семестр	***82***

5.4 Орієнтовна тематика індивідуального завдання для самостійної роботи здобувачів магістерського рівня вищої освіти

Важливим принципом самостійної роботи є індивідуальна робота кожного здобувачів. Її призначенням є: поглиблення теоретичних знань, отриманих на лекціях; заохочення їх до аналізу нормативно-правових джерел екологічного спрямування, активної творчої роботи із опрацюванням рекомендованої літератури; забезпечення майбутніх фахівців усіх напрямів підготовки знаннями основних еколого-правових положень, що стосуються їх професійної діяльності; формування у студентів вміння орієнтуватися в екологічних нормативних джерелах; вироблення у майбутніх спеціалістів практичних навичок реалізації та покращення норм чинного екологічного законодавства в сфері права екологічної безпеки та сталого розвитку.

Для виконання індивідуального завдання здобувач самостійно обирає актуальну екологічну проблему (наприклад, поводження з електронними відходами, шумове забруднення в містах, правове регулювання екопакування) та пропонує її вирішення шляхом розробки проєкту нормативно-правового акта (проєкт змін до чинного Закону України; проєкт рішення органу місцевого самоврядування; проєкт постанови Кабінету Міністрів України і т.п.). Проєт нормативно-правового акта повинен бути виконаний з дотриманням базових вимог юридичної техніки.

6) Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних методів. Зокрема, лекції проводяться в основному словесними методами з використанням методів проблемного навчання і візуалізації, а практичні заняття проводяться з використанням інформаційних технологій, розгляду задач та кейсів і мають за мету набуття студентами практичних навичок з вирішення практичних завдань, передбачених конкретними завданнями до відповідних тем, а також підготовки процесуальних документів.

7) Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час лекційних та практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком освітнього процесу. При цьому використовуються такі методи поточного контролю: усне опитування; розв'язок задач; підготовка процесуальних документів; підготовка індивідуального завдання.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати поточного контролю.

8) Політика дисципліни

Політика навчальної дисципліни загалом визначається системою вимог до здобувача вищої освіти, що передбачені чинними положеннями Університету про організацію і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу. Зокрема, проходження інструктажу з техніки безпеки; відвідування занять з дисципліни є обов'язковим. За об'єктивних причин (підтверджених документально) теоретичне навчання за погодженням із лектором може відбуватись в індивідуальному режимі. Успішне опанування дисципліни і формування фахових компетентностей і програмних результатів навчання передбачає необхідність підготовки до практичних занять (вивчення теоретичного матеріалу з теми, активно працювати на занятті, розв'язувати задачі, брати участь у дискусіях щодо прийнятих рішень при виконанні здобувачами задач).

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт у встановлені терміни, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни. Пропущене практичне заняття здобувач зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі.

Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється за результатами опитування під час практичних занять й виконання індивідуального домашнього завдання. Виконання індивідуального завдання завершується його здачею на перевірку у терміни, встановлені графіком самостійної роботи.

Здобувач вищої освіти, виконуючи самостійну роботу з дисципліни, має ***дотримуватися політики доброчесності*** (заборонені списування, підказки, плагіат, використання штучного інтелекту (без вірного цитування)). У разі порушення політики академічної доброчесності в будь-яких видах навчальної роботи здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і має повторно виконати завдання з відповідної теми (виду роботи), що передбачені робочою програмою. Будь-які форми порушення академічної доброчесності під час вивчення навчальної дисципліни не допускаються та не толеруються.

У межах вивчення навчальної дисципліни здобувачам вищої освіти передбачено ***визнання і зарахування результатів навчання, набутих шляхом неформальної освіти***, що розміщені на доступних платформах: EdEra, VUMonline, Prometheus, Coursera, Дія. Цифрова освіта (https://ed-era.com/;

https://vumonline.ua/; https://prometheus.org.ua/; https://www.coursera.org/; https://osvita.diia.gov.ua/) та ін., які сприяють формування компетентностей і поглибленню результатів навчання, визначених робочою програмою дисципліни, або забезпечують вивчення відповідної теми з програми навчальної дисципліни (детальніше у Положенні про порядок визнання та зарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ (https://khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/normatyvni-dokumenty/polozhennya/pro-poryadok-vyznannya-ta-perezarahuvannya-rezultativ-navchannya.pdf).

Засади використання технологій штучного інтелекту (ШІ) в освітньому процесі. Використання ШІ (властивість систем коректно інтерпретувати зовнішні дані відповідно до поставленої мети, навчатися з таких даних та використовувати результати навчання для досягнення поставлених цілей, в тому числі зі збирання та використання нових даних, шляхом взаємодії з навколишнім середовищем: Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у ХНУ https://khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/normatyvni-dokumenty/polozhennya/pro-systemu-zabezpechennya-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf) повинно забезпечувати повагу до конфіденційності та захисту даних учасників освітнього процесу, відповідати нормам та принципам академічної доброчесності. Використання контенту, створеного ШІ, обов'язково фіксується, - вказується назва застосунку, методики його використання та ін. Учасники освітнього процесу повинні бути уважними до згенерованої ШІ інформації та розглядати її як «неперевірений вихідний матеріал».

9) Оцінювання результатів навчання здобувачів магістерського рівня у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». При поточному оцінюванні виконаної здобувачем роботи з кожної структурної одиниці і отриманих ним результатів викладач виставляє йому певну кількість балів із призначених робочою програмою для цього виду роботи. При цьому кожна структурна одиниця (робота) може бути зарахована, якщо здобувач набрав не менше 60 відсотків (мінімальний рівень для позитивної оцінки) від максимально можливої суми балів, призначеної структурній одиниці.

Будь-які форми порушення академічної доброчесності не допускаються та не толеруються.

Отриманий здобувачем бал за зарахований вид навчальної роботи (структурну одиницю) після її оцінювання викладач виставляє в електронному журналі обліку успішності здобувачів вищої освіти. Позитивну підсумкову оцінку здобувач може отримати, якщо за результатами поточного та підсумкового контролів набере від 60 до 100 балів. Семестрова підсумкова оцінка розраховується в автоматизованому режимі в інформаційній підсистемі «Електронний журнал» (ІС «Електронний університет») і відповідно до накопиченої суми балів визначається оцінка за інституційною шкалою та шкалою ЄКТС, яка заноситься в екзаменаційну відомість, а також до Індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти.

Структурування дисципліни за видами навчальної роботи і оцінювання результатів навчання студентів денної форми здобуття освіти

<table>
<tr><th colspan="13">Аудиторна робота</th><th>Самостійна робота</th><th>Семестро-вий контроль</th><th>Разом</th></tr>
<tr><td colspan="13">Перший семестр</td><td rowspan="3">Сума балів</td></tr>
<tr><td colspan="13">Практичні заняття</td><td>ІДЗ</td><td>Залік</td></tr>
<tr><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td>6</td><td>7</td><td>8</td><td>9</td><td>10</td><td>11</td><td>12</td><td>13</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="16">Кількість балів за вид навчальної роботи (мінімум-максимум)</td></tr>
<tr><td>3-5</td><td>3-5</td><td>3-5</td><td>3-5</td><td>3-5</td><td>3-5</td><td>3-5</td><td>3-5</td><td>3-5</td><td>3-5</td><td>3-5</td><td>3-5</td><td>3-5</td><td>21-30</td><td>За рейтингом</td><td rowspan="2">60-100</td></tr>
<tr><td colspan="13">39-65</td><td>21-35</td><td>За рейтингом</td></tr>
</table>

Оцінювання на практичних заняттях

Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: усне опитування студентів на знання теоретичного матеріалу з теми; вільне володіння студентом спеціальною термінологією і уміння професійно обґрунтувати прийняті рішення при розв'язуванні задач; результати самостійних робіт.

При оцінюванні результатів навчання здобувачів вищої освіти на практичних заняттях викладач користується наведеними нижче критеріями:

Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти

Оцінка та рівень досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей	**Узагальнений зміст критерія оцінювання**
Відмінно (високий)	Здобувач вищої освіти глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає логічний виклад відповіді мовою викладання (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення завдань, вміє заповнювати форми звітності, аналізувати їх на помилки та виправляти їх, шукати взаємозв'язки між формами. Здобувач не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки, демонструє практичні навички з вирішення фахових завдань. При відповіді допустив дві–три несуттєві ***похибки***.
Добре (середній)	Здобувач вищої освіти виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання правил, закономірностей тощо. Відповідь здобувача вищої освіти будується на основі самостійного мислення. Здобувач вищої освіти у відповіді допустив дві–три ***несуттєві помилки***.
Задовільно (достатній)	Здобувач вищої освіти виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь здобувача вищої освіти будується на рівні репродуктивного мислення, здобувач вищої освіти має слабкі знання структури навчальної дисципліни, допускає неточності і ***суттєві помилки*** у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно (недостатній)	Здобувач вищої освіти виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється здобувачеві вищої освіти, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення навчальної дисципліни.

Індивідуальне завдання здобувача вищої освіти оцінюється аналогічно з використанням вищенаведених у таблиці критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (мінімальний позитивний бал – 21 балів, максимальний – 35 балів).

Таблиця – Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	**Рейтингова шкала балів**	**Інституційна шкала (Опис рівня досягнення здобувачем вищої освіти запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни**
		Залік
A	90-100	Зараховано
B	83-89	
C	73-82	
D	66-72	
E	60-65	

FX	40-59	Незараховано
F	0-39	

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС визначається в автоматизованому режимі після внесення викладачем результатів оцінювання з усіх видів робіт до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС у наведеній нижче таблиці.

10) Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Поняття та юридична природа екологічної безпеки.
2. Принципи та критерії екологічної безпеки.
3. Міжнародно-правовий аспект забезпечення екологічної безпки.
4. Поняття та складові концепції сталого розвитку.
5. Юридична природа дозвільної системи в галузі екології.
6. Нормативне регулювання дозвільної системи в галузі екології.
7. Документи дозвільного характеру як засіб забезпечення екологічної безпеки.
8. Законодавчі засади забезпечення екологічної безпеки при розміщенні і розвитку населених пунктів.
9. Законодавчі засади забезпечення екологічної безпеки рекреаційних, лікувально-оздоровчих зон та територій.
10. Зонування територій рекреаційного та лікувально-оздоровчого призначення як необхідна умова забезпечення їх екологічної безпеки.
11. Поняття та юридична природа екологічного інформаційного забезпечення.
12. Форми екологічного інформаційного забезпечення.
13. Механізм екологічного інформаційного забезпечення.
14. Режими доступу до публічної інформації в сфері екологічної безпеки.
15. Загальні положення про оцінку впливу на навколишнє природне середовище як засобу забезпечення екологічної безпеки.
16. Сфера застосування оцінки впливу на довкілля.
17. Етапи оцінки впливу на довкілля.
18. Теоретико-правова характеристика інституту надзвичайних екологічних ситуацій.
19. Законодавство про надзвичайні екологічні ситуації.
20. Інституційно-функціональне забезпечення відносин, що виникають у зв’язку з надзвичайними екологічними ситуаціями.
21. Правовий режим зони надзвичайної екологічної ситуації.
22. Організаційно-правові форми забезпечення екологічної безпеки в промисловості.
23. Юридична природа та організаційно-правове забезпечення екологічної безпеки на транспорті.
24. Поняття екологічної безпеки в сільському господарстві та правові засади її забезпечення.
25. Поняття, ознаки та критерії продовольчої, біологічної і генетичної безпеки за законодавством України, їх співвідношення з екологічною безпекою.
26. Правові засоби захисту права громадян на безпечність харчових продуктів (внутрішню екологічну безпеку).
27. Державне регулювання безпечності та якості харчових продуктів.
28. Вимоги до інформації для споживачів щодо харчових продуктів.
29. Характер, рівні та форми реалізації юридичної відповідальності у сфері забезпечення екологічної безпеки.
30. Види юридичної відповідальності у сфері забезпечення екологічної безпеки.

11) Навчально-методичне забезпечення

Освітній процес з дисципліни «Проблеми права екологічної безпеки та сталий розвиток» повністю і в достатній кількості забезпечений необхідною навчально-методичною літературою, що розміщена в Модульному середовищі для навчання MOODLE: https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=9795.

12) Матеріально-технічне та програмне забезпечення дисципліни (за потреби)

Інформаційна та комп'ютерна підтримка: ПК, планшет, смартфон або інший мобільний пристрій, проєктор. Програмне забезпечення: програми Microsoft Office або аналогічні, доступ до мережі Інтернет, робота з презентаціями, LIGA360.

Вивчення навчальної дисципліни не потребує використання спеціального програмного прикладного забезпечення, крім загальновживаних програм і операційних систем.

13) Рекомендована література

Основна

1. Тетарчук І.В. Екологічне право: Особлива частина: повний акад. курс. К.: Центр учбової літератури, 2022. 230 с.
2. Екологічне право України. Загальна частина : підручник / М.В. Краснова, Ю.А. Краснова. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2021. 190 с.
3. Екологічне право / за ред. А.П. Гетьмана. Харків : Право, 2021. 552 с.
4. Маркіна Л.М., Трохименко Г.Г., Ушкац С.Ю., Жолобенко Н.Ю. Сталий розвиток довкілля : навчальний посібник. Миколаїв : НУК, 2024. 224 с.
5. Краснова Ю.А. Право екологічної безпеки України: теоретичні аспекти: монографія. Київ: НУБіП України, 2017.- 589 с.
6. Краснова Ю.А. Правове регулювання екологічної безпеки в Україні: монографія. Київ: Алерта, 2013. - 304 с.
7. Краснова Ю.А. Право екологічної безпеки України: навчальний посібник. Київ: ЦП «Компринт», 2019.- 238 с.

Додаткова

8. Краснова Ю.А. Проблеми правового забезпечення екологічної безпеки у сільському господарстві України. Аграрне право як галузь права, юридична наука і навчальна дисципліна: матеріали Всеукраїнського круглого столу (Київ, 25 травня 2012 р.): зб. наук. пр. Київ: НУБіП України, 2012. С. 87–90.
9. Краснова Ю.А. Співвідношення права екологічної безпеки з іншими галузями права. Збірник матеріалів Першого зібрання фахівців споріднених кафедр з обговорення актуальних наукових проблем та методики викладання аграрного, земельного, екологічного та природо ресурсного права у вищих навчальних закладах України (Одеса, 9–10 вересня 2016 р.). Одеса: Юрид. літ-ра, 2016. С. 137–140.
10. Краснова Ю.А. Правова конвергенція у сфері забезпечення екологічної безпеки водного транспорту України. Актуальні проблеми конвергенції екологічного законодавства України до законодавства Європейського Союзу: матеріали Всеукр. наук.-практ. круглого столу (Дніпро, 28 жовтня 2016 р.); МОН України, НГУ; Євраз. асоц. правничих шкіл і правників. Дніпро: НГУ, 2016. С. 149–155.
11. Краснова Ю.А. Перспективи розвитку права екологічної безпеки в умовах глобалізації. Сучасний стан та перспективи розвитку екологічного, земельного й аграрного права в умовах євроінтеграції: матеріали круглого столу (Харків, 8 грудня 2017 р.). Харків: Право, 2017. С. 172–175.
12. Максименцева Н.О. Правове забезпечення поводження з небезпечними відходами: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.06 / Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. – К., 2006. – 19 с.
13. Євстігнєєв А.С. Право сталого природокористування – об'єктивна вимога сьогодення. Природоресурсне право в системі права Уаїни: історія, сьогодення,перспективи: зб. матер. круглого столу (м. Харків, 30-1жовтня 2015 р.) / за заг. ред.М.В. Шульги. Харків: Оберіг, 2015. С. 62-65.
14. Грушкевич Т.В. До питання термінологічної визначеності назви права на екологічну безпеку. Актуальні проблеми юридичної науки. П'ятнадцяті осінні юридичні читання: зб. тез Міжнародної наук. конф. (м. Хмельницький, 21-22 жовтня 2016 р.): у 2-х ч. Хмельницький: Хмельницький ун-т управління та права, 2016. Ч. 2. С. 17-19.
15. Фролов М.О. Правові аспекти екологічного ризику: дис. … канд. юрид. наук: 12.00.06. Київ, 2001. 211 с.
16. Кравченко С.М. Актуальні проблеми міжнародного права навколишнього середовища : підручник / під заг. ред. С.М. Кравченко, А.О. Андрусевич, Дж. Бонайн. – Львів : Видавн. центр ЛНУ, 2002. – 336 с.
17. Популярний коментар до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» / Є. Алексєєва [за

заг. ред. О. Кравченко] — Видавництво «Компанія “Манускрипт”» — Львів, 2018. — 60 с.

18. Застосування Європейської конвенції з прав людини для захисту екологічних прав та довкілля (посібник) / Є. Алексєєва, О. Мелень-Забрамна, Д. Скрильніков, — Видавництво «Компанія «Манускрипт» — Львів, 2016. — 240 с.

19. Оцінка впливу на довкілля: можливості для громадськості (посібник) / Є. Алексєєва [за заг. ред. О. Кравченко] — Видавництво «Компанія “Манускрипт”» — Львів, 2017. — 36 с.

20. Грушкевич Т.В. Конституційні засади екологічного інформаційного забезпечення. Вісник Донецького національного університету, Сер. В: Економіка і право. – Вип. 1. – 2011. – С. 604 – 608.

21. Грушкевич Т.В. Інформаційна безпека громадян як складова права на екологічну безпеку. Університетські наукові записки. – 2012. – №3 (43). – С. 279 - 286.

22. Грушкевич Т.В. Теоретико-правова характеристика права на безпечне для життя і здоров’я довкілля. Право і суспільство. – 2015. – №4. – С. 136 - 143.

14) Інформаційні ресурси

1. Модульне середовище для навчання. Доступ до ресурсу: https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=9795.
2. Електронна бібліотека університету . Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/p1age_lib.php.
3. Репозитарій ХНУ. Доступ до ресурсу: http://elar.khnu.km.ua/jspui/?locale=uk.